

Kto ochrzcił Ruś – Ukrainę – skąd pochodziło duchowieństwo?

W latopisach wspomina się kapłana Nastasa i duchownych, których przywiozła ze sobą księżna Anna i byli oni z pochodzenia Grekami. Jednak czymś naturalnym jest stwierdzenie, że naród musiał ktoś przygotować do przyjęcia chrztu. Najbardziej prawdopodobna jest teoria, w której mówi się, że duchowni-kapłani pochodzili z Bułgarii. Nie mogli to być Grecy bo nie znali języka. Musieli to być Słowianie. Włodzimierz utrzymywał bardzo dobre stosunki z Bułgarami. Język bułgarski był bardzo zbliżony do języka ruskiego. O pochodzeniu ruskiej hierarchii kroniki nie wspominają, dlatego na ten temat jest kilka teorii.

Teoria rzymska mówi, że książę Włodzimierz przyjął chrzest z Rzymu i duchowieństwo też miałoby pochodzić z Rzymu. Ta teoria nie ma poparcia, gdyż w rycie liturgicznym Rusi- Ukrainy nie ma żadnych śladów pochodzenia łacińskiego.

Bizantyjska teoria opiera się na korsuńskiej legendzie a o jej wartości historycznej już wcześniej była mowa (jest nieprawdziwa).

Bułgarska teoria mówi, że duchowieństwo na Rusi pochodzi z Bułgarii

Tmutorokańska teoria opiera się na fakcie historycznym, w którym jest mowa, że w Tmutorokanie (przy Kaukazie) istniała już chrześcijańska diecezja i Włodzimierz stamtąd mógłby wziąć duchowieństwo do Kijowa.

Najbardziej przekonującą jest teoria bułgarska, bo Bułgaria już od samych początków starała się podkreślić swoją niezależność od wpływów bizantyjskich. To Bizancjum zlikwidowało patriarchat w Bułgarii. Uratowała się od wpływów jedynie zachodnia część z politycznym i religijnym ośrodkiem w Ochrydzie (Macedonia). Bułgaria zaczęła się odradzać już na oczach księcia Włodzimierza. On nie musiał się obawiać Bułgarii a przeciwnie, należało się razem bronić przed wpływami Bizancjum, która cały czas zmierzała do tego aby powiększać swoje terytoria wpływów. Dlatego jest duże prawdopodobieństwo, że Włodzimierz hierarchię na Ruś sprowadził z Bułgarii. O tym także przemawiają następujące fakty:

1. Bizancjum nie mówi nic o biskupach, którzy mieliby ochrzcić Ruś
2. Do 1037 r. na Rusi-Ukrainie jest arcybiskupstwo co wskazuje na hierarchiczną i cerkiewną niezależność.
3. Duży wpływ literatury bułgarskiej na literaturę kijowską.
4. W Kijowie posługiwano się starobułgarskim językiem
5. Brak greckich biskupów do 1037 roku (dopiero w 1037 roku metropolitą w Kijowie zostaje Grek).
6. Obecność (niewiadomego z nazwiska ale będącego Bułgarem) metropolity w Kijowie w czasie przeniesienia relikwii (1020 r.) świętych Borysa i Gleba synów Włodzimierza.
7. Imiona synów księcia Włodzimierza są często używane w bułgarskiej dynastii.

Dzisiaj prawie wszyscy historycy na świecie przyjmują wersję, że początki cerkiewnej hierarchii na Rusi – Ukrainie wywodzą się z Bułgarii. Bizancjum za wszelką cenę chciała wbić „klin niezgody” aby zniszczyć pozytywne więzy Włodzimierza z Zachodem.

ks.mgr Roman Malinowski

Opracowanie w oparciu o kroniki *Powieść minionych lat*